

16.1 Henne Kirkeby

Afgrænsning

Mod syd afgrænses kulturmiljøet af Filsø og Henne Mølleå. Blåbjergvej og dennes forlængelse ned mod Filsø udgør den østlige grænse. Mod vest går grænsen langs Hennegårds vestlige tilkørselsvej fra Strandvejen og sydpå langs forlængelsen af vejen mod Henne Mølleå samt nord om Hennegård.

Bærende bevaringsværdier

Den vestjyske herregård, Hennegård, er opført på nordsiden af Filsø. Herregården ligger vest for Henne Kirkeby, hvor kirken og præstegården er placeret henholdsvis vest og øst i byen, og hvor gårdene, kroen og skolen ligger centralt placeret på række langs bygaden (Kirkebyvej). Hennegård og bebyggelsen langs bygaden i Henne Kirkeby lå efter gamle kort på overgangen mellem engen ned mod Filsø og den højereliggende agerjord. Et forhold der i store træk er uændret frem til i dag trods afvandingen af søen med indvundne, bredere landbrugs- og engarealer til følge. Flere af gårdene er ændrede efter tidens smag, men tilsammen giver de stadigvæk et fint indtryk af tidligere tiders landbystruktur.

Sammenhæng med

Byen er enestående for området med sin beliggenhed ved nordsiden af Filsø, der tidligere var Danmarks næststørste sø.

Bevaringstilstand

Bebyggelsesstrukturen, hvor herregården med rester efter den tidligere voldgrav, kirken og gårdene ligger på række langs nordsiden af bygaden (Kirkebyvej), er stort set intakt. Hovedparten af bygningerne er stadig tilpasset den oprindelige byggestil, mens andre fremtræder som moderne familieboliger. Skolen har, som den eneste bygning og trods flere placeringer, altid ligget syd for vejen, mens et bolig-/erhvervsbyggeri syd for bygaden og en bolig syd for den relativt nye amtsvej (Strandvejen) er af nyere dato.

Mål/sårbarhed

Der bør ikke gives tilladelse til yderligere bebyggelse på arealerne syd for den gamle bygade (Kirkebyvej) eller Strandvejen ned til Filsø. Højere plantevækst bør undgås eller fjernes, så det frie udsyn ned mod søen forbliver intakt, ligesom master og møller bør anbringes et andet sted. Eventuelt nyt byggeri eller ændringer i eksisterende byggeri skal tilpasses den lokale byggeskik, ligesom anlægsarbejder på hele arealet skal afpasses efter lokale traditioner.

Kort sagt: Det er de bebyggede strukturer og den traditionelle vestjyske byggeskik, der sammen med det frie udsyn mod Filsø skal fastholdes.

I sammenhæng med kulturmiljøet skal man være opmærksom på, at området omkring Henne Kirkeby er meget rigt på oldtidsminder.

Kulturmiljøet har lokal betydning.

(Kilde: Varde Museums registrering fra 2010)

16.2 Henne Strand

Afgrænsning

Vejforløbet: Strandvejen fra Sneppevej mod havet og gaffelbenet Klitvej frem til svinget vest for hotelletkroen, hvor den fortsætter som en sti mod havet. Som lommer langs Strandvejen indlemmes nr. 427 / matr.nr. 1bu, nr. 448 / matr.nr. 1aø og nr. 458 / matr.nr. 1dd samt som et løsrevet element Rylevej 22 / matr.nr. 1iø.

Bærende bevaringsværdier

Det gaffelformede vejnet mod stranden var dannet frem mod 1930, da de første butikker og hotellet blev bygget ved Henne Strand, og stedet begyndte at få karakter af sommerhusområde. Enkelte af de oprindelige huse ligger stadig som bevaringsværdige elementer mellem de senere tilkomne bygninger, men det er vanskeligt at beskrive et kulturmiljø, der binder dem sammen. Vejstrukturen og de enkelte huse indeholder stadig væsentlige, genkendelige elementer fra de oprindelige huse. Kan man abstrahere fra de mange senere tilkomne bygninger, får man et fint indtryk af den oprindelige bebyggelse og dens spredte beliggenhed. Det ældste hus ligger stadig på en relativt stor strandgrund.

Sammenhæng med

De øvrige badesteder ved den jyske vestkyst.

Bevaringstilstand

Vejforløbet eksisterer og vedligeholdes, men parkeringspladsen bag kiosken mellem vejgaflens ben er ikke længere offentlig.

Vandrehjemmet, der stort set er uændret siden opførelsen, fremtræder velholdt, og det samme gælder sommerhuset på Rylevej, hvor strandtunet stadig dækker hele grunden. De to butikker virker også velholdte, selv om de indgår i større komplekser og er ikklædt moderne butiksfacader.

Mål/sårbarhed

Vej- og stiforløbet bør ikke ændres eller afspærres, og det ville være et plus, hvis parkeringspladsen igen kunne blive åben for alle.

Da det i øvrigt er de udpegede bygninger fra feriestedets begyndelse, som er det bevaringsværdige i dette kulturmiljø, er det vigtigt, at de løbende vedligeholdes, og at der ikke opføres bygninger, som slører deres tilstedeværelse, samt at strandtunet om huset på Rylevej ikke tilplantes.

Kulturmiljøet har lokal betydning.

(Kilde: Varde Museums registrering fra 2011)

16.3 Henne Mølleå

Afgrænsning

Kulturmiljøet omfatter en bebyggelse i den nordvestlige del af Filsø Hede, umiddelbart syd for Henne Mølleå.

Bebyggelsen er karakteriseret ved placeringen omkring udløbet af Henne Mølleå samt placeringen i randen et langstrakt landskabsstrøg. Landskabsstrøget afgrænses mod vest af de hvide klitter langs stranden og den lyngklædte klithede mod øst.

Bebyggelsen består af et badehotel og fire sommerhuse.

Bevaringsværdier

Bærende bevaringsværdier

Filsø Hedes åbenhed er karakteristisk som kontrast til både det bebyggede sommerhusområde nord for Henne Mølleå, men også det tilplantede Kærgård Plantage mod syd. Det store hedelandskab har en stor variation af landskabselementer, terrænforhold og plantesamfund. Den nordlige del af Filsø Hede er karakteriseret med en række høje klitter, mens den centrale og østlige del er mere blandet bestående af klitter, flade områder og lavninger.

Bebyggelse:

Henne Mølleå Badehotel

Badehotellet er et funktionalistisk bygningsværk fra 1936, som er tegnet af arkitekt Poul Henningsen.

Bygningen er karakteristisk med sin stringente og enkle stil. Placeringen i terrænet, samt farveholdning på facader og vinduer søger at tilpasse bygningen til det omgivende klitlandskab.

Badehotellet har en høj arkitektonisk og kulturhistorisk værdi

Sommerhuse:

Sommerhusene ligger spredt og er opført i samme periode som badehotellet. Arkitektonisk fremstår de forskellige fra hinanden.

Det karakteristiske for bebyggelsen er at, det er småt og enkelt byggeri, med et traditionelt materialevalg og afdæmpede farver.

Mål/sårbarhed

Landskab:

Landskabet er særligt sårbart overfor påvirkninger der ændrer på naturtilstanden og/eller bebyggelse, anlæg og beplantning, der kan reducere/ændre landskabets åbenhed, karakter, variation og oplevelsesværdi.

Bebyggelse:

Henne Mølleå Badehotel er sårbart overfor væsentlige ændringer, der ikke er i overensstemmelse med bygningens oprindelige arkitektur.

Sommerhusene er særligt sårbare over for om- og nybyggeri, ændringer på den ydre fremtræden eller tilplantninger, som slører den åbne bygningsstruktur.

Samlet set, er bebyggelsen i området sårbar overfor ændringer der øger bygningens eksponering i landskabet og/eller forringer landskabets karakter

Kombinationen af ovenstående medfører, at sommerhusene ikke søger at dominere det helt særlige landskab, de ligger i. Bortset fra vinduer svarer byggematerialer og fremtræden til perioden, hvor de er opført. Karakteristisk for al bebyggelse i området er, at den er tilpasset omgivelserne enten med sin placering og/eller ydre fremtræden. Sammenhæng <u>Landskab:</u> Filsø Hede, i sammengæng med Filsø, rummer flere forskellige naturtyper, hvorfor området indeholder en meget stor artsrigdom af planter og dyr. Derfor har Filsø Hede som naturområde meget stor betydning både på lokalt, nationalt og europæisk plan. <u>Bebyggelse:</u> Henne Mølleå Badehotel er et fint eksempel på Poul Henningsens stil som arkitekt 1930'erne. Flere af de bygninger, som Poul Henningsen har tegnet, repræsenterer et oprør mod traditioner, konventioner og pænhed. Bygningerne blev udført i uforfinede og simple byggematerialer, som var industrielt produceret og med et enkelt udtryk, som var kendetegnende for funktionalismen. Som et levn fra en ferieindustri for de velhavende fra det østlige Danmark og især hovedstaden, har både badehotellet og sommerhusene på lokalt og nationalt plan en stor fortællerværdi i forhold til mellemkrigstidens turisme. Bevaringstilstand <u>Landskab:</u> Filsø Hede er fredet og omfattet af Natura2000. Området rummer værdifuld natur og eksisterende økologiske forbindelser. <u>Bebyggelse:</u>	
--	--

På Henne Mølleå Badehotel er der foretaget en del ændringer, som afviger fra bygningens oprindelige udtryk. Bygningen stod oprindeligt i blank mur, og der er tilføjet en værelsesfløj 1988 Sommerhusene: På sommerhusene Hennemølleåvej 12 og 22 er der foretaget en del væsentlige ændringer, der afviger fra bygningernes oprindelige udtryk. Bl.a. udskiftning af tagmateriale og vinduer. Sommerhusene Hennemølleåvej 5 og 7 er rimeligt velbevarede og fint vedligeholdt. Der er foretaget mindre ændringer, men husene fremstår rimeligt originale.	
--	--